

Länsstyrelsen i Dalarna

791 72 Falun

Endast per e-post: dalarna@lansstyrelsen.se

Yttrande över

Samråd av vindindustri, Trollugnsberget Dnr 14456-2022

Sökande: OX2 AB

Saken: Samråd till miljöfarlig verksamhet – vindindustri – Trollugnsberget - OX2

Motpart: Larsbo Bygdegårdsförening Org.nr. 883800-0696

Ombud: Föreningen Nej till vindkraft Smedjebacken Org.nr 802538-8003
www.vindkraftsmedjebacken.se, epost: info@vindkraftsmedjebacken.se

Vi motsätter oss samrådets kallande och dess tillvägagångssätt.

Yrkande: **Att** samrådet ogiltigförklaras

Vi hemställer vidare: **att** avvisningsyrkandet prövas särskilt

att Miljöprövningsdelegationen förelägger OX2 AB att inkomma med förteckning över de registerfastigheter som finns inom påverkansområdet – dvs inom en radie om 8 km från resp vindkraftverk – med besked om hur värdet på var och en av dessa fastigheter påverkas av den planerade etableringen. Vi hemställer slutligen om att muntlig förhandling ska ske.

Avvisningsyrkandet grundas på följande omständigheter

1. Samråd har inte skett på det sätt som föreskrivs i miljöbalken 6 kap 29 - 35 §§
2. Fastighetsägare som är sakägare och får en avsevärd värdeminskning på sin fastighet, har ej blivit kallade till samråd.

Föreningen Nej till vindkraft Smedjebacken och föreningen Norns Bruks vänner

”Särskilt berörda” i OX2 AB projektområden har samordnat sin inställning till OX2 AB vindkraftsprojekt och sitt arbete med att tydliggöra den inställningen i en förening – Nej till vindkraft Smedjebacken och Norns Bruks vänner. Vi har tillställt OX2 AB en kravlista. OX2 AB har inte på något sätt kommenterat kravlistan. Uppenbart är att synpunkter från boende inom påverkansområdet inte har beaktats eller behandlats av OX2 AB i samrådsredogörelsen.

Larsbo Bygdegårdsförening bildades 1952

Nej till vindkraft Smedjebacken bildades våren 2022.

Kravet på samråd

Av miljöbalken (MB) 6 kap 29 - 35 §§ följer att den som avser att bedriva en miljöfarlig verksamhet ska ta fram ett samrådsunderlag och samråda med de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Det är den som avser att bedriva den miljöfarliga verksamheten som har att avgränsa samrådsgruppen "särskilt berörda" och det är den som avser att bedriva den miljöfarliga verksamheten som bär risken att den avgränsningen görs alltför snäv. Det här är frågor som ingående behandlats i förarbetena.

Prop. 1997/98:45 del II sid. 57 f

"Med enskilda som kan antas bli särskilt berörda avses framför allt närboende och andra som särskilt kommer att bli berörda, i många fall kommer dessa också att vara sakägare. Det är viktigt att dessa kommer in på ett inledande stadium i processen och får möjlighet att påverka även om verksamheten senare inte bedöms ha betydande miljöpåverkan. Hur omfattande samråd som behövs i varje enskilt fall samt hur detta skall utformas blir beroende av den planerade verksamhetens art och omfattning. Detta uttrycks i paragrafen genom att samråd "skall ske i behövlig omfattning." ... "Den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden skall före samrådet till länsstyrelsen och enskilda som särskilt berörs lämna uppgifter om den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan. Det innebär att de uppgifter som då finns, bestående av preliminära planer och beräkningar, får utgöra underlag för samrådet."

- Av det sagda följer att enskilda som särskilt berörs alltid skall ingå i samrådskretsen. Frågan vilka som särskilt berörs kan besvaras av att dessa i ett senare skede kan komma att få ställning som sakägare i en efterkommande process.

Prop. 1997/98:45 del II sid. 59

"När det gäller sakägare bör det i många fall också vara praktiskt möjligt med en direktkontakt. När dessa utgör ett större antal och när det gäller kontakten med allmänheten kan det i många fall inledas med åtgärder som rundskrivelser och annonsering i ortspressen. Detta kan sedan kombineras med informations sammanträden och utställningar om den planerade verksamheten, där tillfälle ges att lämna såväl muntliga som skriftliga synpunkter till de ansvariga för projektet och miljökonsekvensbeskrivningen.

Prop. 2004/05:129 sid 47

” Enskilda som särskilt berörs skall alltid ingå i samrådskretsen oavsett graden av verksamhetens eller åtgärdens miljöpåverkan. I de fall verksamheten eller åtgärden skall antas medföra en betydande miljöpåverkan skall även den allmänhet som kan antas bli berörd ingå i samrådskretsen.”

I Prop 1997/98:45 Del 1 förs en ingående diskussion om sakägarbegreppet.

Sid 484

”Sammanfattningsvis anses som sakägare enligt miljöskyddslagen den vara som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den miljöfarliga verksamheten.”

Sid 485

”Vidare bör en anknytning som endast grundar sig på allemansrätt aldrig vara tillräcklig för att talerätt skall föreligga. Gällande sakägarbegrepp enligt miljöskyddslagen bör utgöra utgångspunkt. En generös tillämpning är således avsedd.”

I prop 1997/98:45 del II finns även beskrivet samrådsförfarandes syfte och hur det är tänkt att gå till.

Sid 59 f

”Eftersom förfarandet med miljökonsekvensbedömning är avsett att leda till att den planerade verksamhetens eller åtgärdens miljöverkan blir ordentligt klarlagd och att allmänhet, organisationer m.fl. verkligen skall kunna påverka, kan det vara lämpligt att ha ett samrådsförfarande vid flera tillfällen. Om det är omfattande ingrepp i miljön som skall göras och flera alternativ växer fram under processen är det särskilt lämpligt att samrådet upprepas eller sker i etapper.”

Från rättspraxis kan nämnas

NJA 2012 s 921 p 15 där HD uttalat bl a.”Befogad oro för störningar och därmed rätt för en enskild att överklaga ett miljörättsligt beslut föreligger enligt praxis när den enskilde bor eller verkar ca 450 meter till 3 km från störningskällan. Avståndet är beroende av verksamheten

och dess närmare utformning samt om det föreligger särskilda omständigheter; i sådana fall kan ett betydligt längre avstånd accepteras.”

- Det innebär att samrådskretsen måste bestämmas utifrån verksamheten som sådan och med utgångspunkt i vetenskapens nuvarande ståndpunkt, när tillståndsansökan görs. Det innebär att ”ett betydligt längre avstånd accepteras” om detta kan motiveras med att sakägaren lider en påvisbar skada.

Det finns ett stort antal rättsfall som behandlar frågan huruvida brister i samrådsförfarandet kan rättas till i efterhand.

I rättsfallet MÖD 2015:35 uttalade domstolen bl a

”Syftet med samrådet är att enskilda på ett tidigt stadium ska få möjlighet att påverka verksamheten innan en miljökonsekvensbeskrivning upprättas och ansökan lämnas in. Med hänsyn till samrådets syfte har det i praxis bedömts finnas små förutsättningar att i efterhand komplettera brister i utfört samråd.”

Utgången blev densamma i bl a rättsfallen MÖD 2002:15, MÖD 2003:88. MÖD har även i ett icke-refererat avgörande (se dom den 24 november 2014 i mål nr M 1859–14) avvisat en tillståndsansökan rörande uppförande och drift av vindkraftverk på grund av brister i samrådet.

OX2 samrådsförfarande

OX2 AB lämnade 18 november 2022 en pamflett – Inbjudan till samråd avseende planerad vindpark vid Trollugnsberget i Smedjebackens kommun (Troll_inbjudan.pdf) – i brevlådan hos särskilt berörda. ”Samrådet” ägde rum i form av ”öppet hus” under 1 dag 7 december i Smedjebackens Folkets Hus.

”Samrådet” var utformat som en utställning där det förevisades bilder och kartor. Olika stationer var bemannade med personal som försökte besvara de frågor som besökare kunde ha. Någon allmän och samlad diskussion förekom inte. ”Samrådet” kan närmast beskrivas som ett informationsmöte där befarade olägenheter bagatelliserades. Att etableringen skulle kunna få negativa konsekvenser inom sitt påverkansområde förnekades. Samrådsinbjudan – pamfletten – avslutades med orden ” Sista dagen för inlämning av synpunkter är 31

december 2022.”. Som framgår av nu ingiven samrådsredogörelse har ”samrådet” utformats som ett informationsmöte.

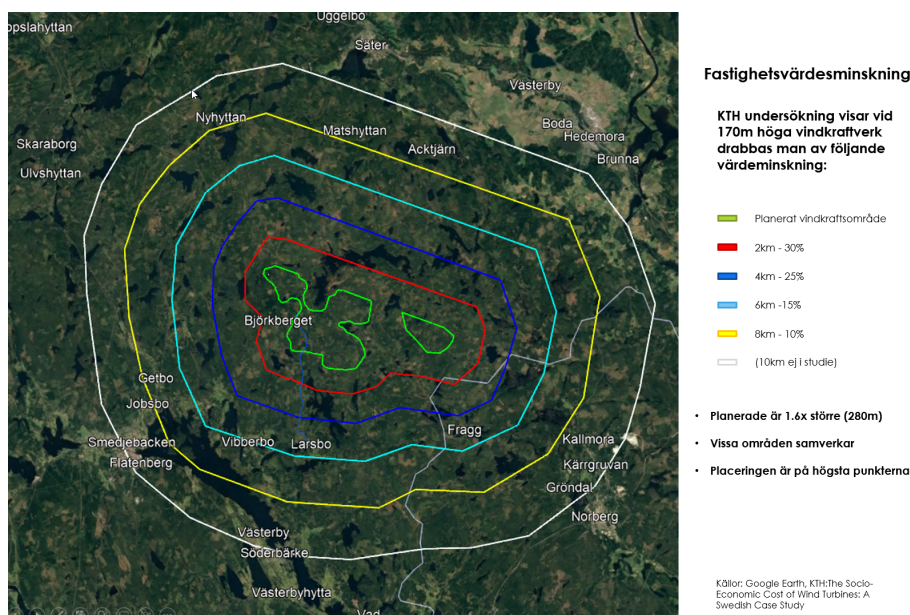
Hur OX2 avgränsat samrådskretsen utifrån frågeställningen vilka som var ”särskilt berörda” framgick inte.

Brister i OX2 samrådsförfarande

1. Särskilt berörda

Särskilt berörd i MB:s mening är den som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den miljöfarliga verksamheten. Det finns numera en studie som gjorts av två kvalificerade forskare vid KTH i Stockholm, prof Mats Wilhelmsson och prof Hans Westlund. Deras studie [“The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study”](#) (nedan KTH-studien) är expertgranskad (peer-reviewed) och publicerades den 18:e juni 2021 i den vetenskapliga facktidskriften Sustainability”.

Studien visar att en vindkraftsetablering har en betydande påverkan på fastighetsvärdet på närliggande fastigheter och att den negativa effekten avklingar först efter 6 – 8 km från ett vindkraftverk. Illustration för Trollugnsberget:

- **Vetenskapens nuvarande ståndpunkt**, så som den utvecklas i KTH-studien, är sålunda, att fastigheter inom en radie om 8 km från ett vindkraftverk riskerar att tappa i värde – dvs skadas – för det fall en storskalig vindkraftsanläggning kommer till stånd i dess närhet. Det innebär att samtliga fastigheter inom den radien är ”särskilt berörda” och berättigade till att delta i samrådet med allt vad som följer av detta.
- Värt att poängtera är att KTH-studien berörde enbart fall där maximala totalhöjden på vindkraftverk var 178 m. När det nu talas om vindkraftverk med totalhöjd på 295 m torde 8 km kunna betraktas som en konservativ bedömning.

Den omständigheten att sökanden avgränsat ”sakägarkretsen” snävare och att den avgränsningen – dvs enligt obekräftad uppgift ca 5 km från närmaste vindkraftverk – måhända överensstämmer med tidigare praxis men det innebär inte att den är godtagbar.

- Sakägare enligt miljöskyddslagen är den ”som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den miljöfarliga verksamheten.” Och vidare
- ”Gällande sakägarbegrepp enligt miljöskyddslagen bör utgöra utgångspunkt. En generös tillämpning är således avsedd”.
- I samrådsmaterialet finns inga uppgifter om hur särskilt berörda drabbas med avseende på minskning av fastighetsvärden.
- Sammanfattningsvis innebär det sagda att OX2 inte samrått med särskilt berörda på det sätt som föreskrivs i MB 6 kap. Bristerna är så stora att det inte finns förutsättningar att i efterhand komplettera bristerna i utfört samråd.

2. Felaktigt avgränsningssamråd

I samrådsredogörelsen OX2:

- Informationsträffen som OX2 höll i innan den 2022-10-10 i Folkets Hus i Smedjebacken. Presenterades 27 st vindkraftverk. Vi skickade frågor om detta se bilaga 1. I samråds underlaget var det 30 st vindkraftverk. Detta är för vilseledande och skapar misstro om att det kommer mer förändringar och fler vindkraftverk.

- Turbinerna som OX2 söker är endast på ritningsbordet ej kommersiellt tillgängliga och beräkningsbara och är flera år bort för serieproduktion. Således kan ej OX2 uppgifter kontrolleras eller verifieras ej mindre samrådas om.
- Samråds underlaget är undermåligt och innehåller felaktiga referenser. Se Analys av OX2 Samrådsunderlag Trollugnsberget, se DNR: 14456-2022-25